This PDF you are browsing now is a digitized copy of rare books and manuscripts from the Jnanayogi Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Center Library located in Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Ramtek, Maharashtra.

KKSU University (1997- Present) in Ramtek, Maharashtra is an institution dedicated to the advanced learning of Sanskrit.
The University Collection is offered freely to the Community of Scholars with the intent to promote Sanskrit Learning.

Website
https://kksu.co.in/

Digitization was executed by NMM

https://www.namami.gov.in/

Sincerely,

Prof. Shrinivasa Varkhedi
Hon'ble Vice-Chancellor

Dr. Deepak Kapade
Librarian

Digital Uploaded by eGangotri Digital Preservation Trust, New Delhi
https://egangotri.wordpress.com/

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

६२

॥श्रीगुरुभ्यो नमः॥ श्रीरामं०॥ टिका॥ छंद उपेंद्रवज्रा॥ श्रीराम आनंद रसैं कसैं कंदु॥ प्रबोधकर्त्ता रघुवंश इंदु॥ लोकत्रयी व्यापक आदि मूर्ति॥ तो राम मी भाविन नित्य चित्ति॥१॥ श्लोक॥ अपरो०॥ टीं०॥ छंद वसंततिलका॥ प्रत्यक्ष मोक्षपर मानुभव स्थितीत॥ मोक्षाचि लागि कथितो प्रकटूनि अर्थ॥ संति बरे निज हिता स्तव हे प्रयत्ने॥ अज्ञो द्विजे घडिघडि अतिसादराणे॥२॥ श्लो०॥ स्ववर्णा०॥ छंद इंद्रवज्रा॥ आश्रीसदाचार स्ववर्ण आश्रमे॥ रमापती तोष विजेस संभ्रमे॥ त्यानंतरे साधन च्यारि संपत्ति॥ संपादिजे जे स्वपदा सिदावित्ति॥३॥ श्लोक०॥ ब्रह्मादि०॥ इह पर सुख भोगी वीट आफार चित्ते॥ स्मरण टी०॥

Accession No:- ~~६३~~ M1333.
Title:- अपरोक्षानुभूति टीका
Subject:- Commentary
पत्रे:- (56)

KKSU LIBRARY RAMTEK 441 106 M1333 Dist. Nagpur

Checked 2012

(१)

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

२।।

नकरीजैसेकाउव्हाच्यामव्हात॥निव्हम्रचिषयांचेत्यानसोसेचि
वोरा॥अनिअभिनवंतेचिमुद्दूवैराग्यवोरा॥४॥श्लो०नित्य०॥टी०॥
आत्माहरियेकचिनित्यआहे॥त्यावीणहेसर्वअनित्यआहे॥ऐसा
बरानिश्चयजेथजाला॥विवेकतेसेलणतितयाला॥५॥श्लो०स
दैव०॥टी०॥चित्तिदुर्निपक्लसुटेनिजनासेनेसि॥साधुबराग्रामआसे
लणतितयासि॥बाह्येंद्रियासिअतिनिहग्रेसावधाने॥त्यानवसंत
लणतिदमयाचरबूपो॥६॥श्लो०॥विषयेभ्य०॥टिका०॥मुरउलवि
षयातेदेखुनिचित्तेजव्हा॥उपरतिलणउरनीरखूणहेयासिटेंवा॥
सकव्हहिदुखसाहेहोनकोपेसिरिक्षा॥विबुधजनतयातेंबोलत
तातितितिक्षा॥७॥श्लो०निग०टिका०॥प्रेमेश्रुतिश्रीगुरुवाकयमा।

②

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

ननेश्रद्धा असेना व तयास ठेवरोट्ठे चिनाचि
त कदापि छाइंचे ॥ प्रणाम समाधान तयास मेचुचे ॥
८ ॥ श्लो० संसारबं० टिका ॥ मी कष्टलो येथ ब
हुत राघवा संसार हा बंध सुटेल केपवा ॥ हे बुद्धि जेथे
दृढरूप राहिलि ॥ मुमुक्षता हेचि प्रसीद्ध बोलिलि ॥ ९ ॥ इति आपरोक्षा
नुभूतिसाधनचतुष्टयं नाम प्रथमप्रकरणं ॥ १ ॥ श्लो० उक्तसाधन० ॥
टि० ॥ यासाधनी साधकमान वाने ॥ विचारिकिजे आपुल्या प्रयत्ने ॥
स१ ज्ञानांजलियाप्ति अगयूपेणा ॥ चढे सहातासि निधान तेणे ॥ १ ॥ श्लो० नो
त्पद्यते ०टी० ॥ नाना नामे ते साधनकोटिके क्रिया ॥ तथापि हे ज्ञानमि

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

ळेचिनालया ॥ विना विचारे निजबोध येइना ॥ प्रभे वि
नावस्तुजसी दिसे चिना ॥ श्लोक ॥ कोहं कथ मी कोणी
॥२॥ अधीजगके विहोयकर्ता इयालापणकोण आहे ॥ देखा
वयाकारणकायथासी ॥ विचारणे सम्प्रणतीतयासी
॥ श्लोक ॥ नाभूतं मीहानके भोतिकदृश्यं देहो नेंद्रे कदा
तीजडगोसमहो ॥ मीयाहुनी भिन्नअसेनकाही ॥
४ ॥ श्लो० ॥ अज्ञान प्रभवं सर्वं ॥ ० ॥ टि ॥० अज्ञानहे
भासनदृश्ययेथ ॥ पावेज्ञानेनाशजेथीलतेथ ॥ से
कलेचि मांडिलाहापसारा ॥ ५ ॥ श्लो० ॥ लयोर्यदुपा
॥ संतासंगेजाणिजेयाविचारा ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

॥टी०॥ हे भासते कारण कार्य काही ॥ यादो हिसी कार
णमीचि पाहे ॥ दयादिका कारण जे विमुक्ती कासत्संग
पेहाचि विचार पाहिका ॥६॥ श्लो०॥ अहमेको पस
क्ष्म०॥ मीये कला अव्यय सक्ष्म रूपी ॥ मी ज्ञाणता सा
क्षि सा बाह्य व्यापी ॥ नसेचि संदेह कदापि येथे ॥ विचा
रहे सेपणतीत याते ॥७॥ श्लो०॥ असा विनिष्क ॥०॥ इतिद्वि यमरूपं
॥०टीका॥ आत्मा येक निष्कळ वे प्रकारे ॥ याना नावी
देहहा वेछिलासे ॥ देहास या माति निस्सारस्ये ॥
याहीहुनी आन अज्ञान कैसे ॥९॥ श्लो०॥ आत्मानि

8

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

॥३॥ ॥२॥ तेणे चिद्दालविलि याजड देह हाले ॥ आत्मा नियाम
क यथास्तव वेद बोले ॥ या देहदेव उभयासि अभिन्नमा
नि ॥ ऐसा जगत्र थिन सेनरमूढ कोण्ही ॥ २ ॥ श्लो० ॥
आत्माज्ञान ॥ ० ॥ ३ ॥ टीका विज्ञानविग्रहपवित्र निजात्म
रावो ॥ हा मांस पिंड अतिकश्मळ जाण देहो ॥ याकश्मळा
उपरमी चिद्घणो नि भावी ॥ यालागि लोकपडलायम
पाशगोवी ॥ ३ ॥ श्लोक० ॥ आत्मप्रकाशक: ॥ ०४॥ टीका
आत्माप्रकाशकसु निर्मळरूपपाही ॥ देहो गडदशुद्धि
चियासि नाहि ॥ दोन्ही अभिन्नपणतो बहु लोकवे
ड ॥ वेसा पडेनी जडिनादि वसा दरोड ॥ ४ ॥ श्लोक० ॥

6

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

आत्मा निस्से ।। हा नित्य चिन्मा धव सहसैत्स्वरूपी ।। आनित्य हो देह
असत्य पापिणदोहि सजे नेणु निऐ कस पाडि ।। चरुपि पाइ यम
त्यासि वोहि ।।५।। श्लो० ।। अत्म नस्तत्व ०टिका ।। देहादि हे सर्व प
दार्थ भासवि ।। या लागि देह त्रय प्रकाशचि द्रवि ।। देहादि आ
त्मादि परिण संभवे ।। दीपावरि रात्रि प्रकाशति न दे ।। ६ ।।
श्लो० ।। देहार्यमित्य य ०।। टी० ।। द्रष्टा घटा चा घट भिन्न वर्तेतु ।।
तैसा तनु भिन्न तनु सि जाणतु गष्ट थकु पणे देखत दृश्य ०
पर्वडि ।। तथापि मि देह लपणि बउ बडि ।। ७ ।। श्लो० ब्रंले
वाहं ०टि० ।। मी ब्रंल सरणं त सम हैं त्रय अद्वय ये कले ज्ञो ।।
सच्चितसु खस्वरूप लक्षण ते चि मासे ।। मी ते न दे चिठ
टकि तनु निश्चय येसि ।। तानाभि धान खुणटवि ति संतयासि ।। ८ ।।

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

श्लोक०निर्विकारो०॥विकार आकार नसेचि रामला॥मी वंधुस
बोआ विनाशयुक्त आ॥मी तो नके नश्वेश्वर देह रामधा॥सुज्ञा
नसाया सचिवा हि जेटसा॥९॥श्लो०निरामयो०॥टी०॥या ४
लोनि संकल्प परु पि खेळतो॥आभास घोट निसुखिवि
राजतो॥नके आस द्रूप विनाशदे हहा॥याज्ञान मित्र म
जता रिले पाहा॥१०॥श्लो०निर्गुणो निष्क्रि०टि०॥गुणाक्रिया
मिनधरी चकाहि॥मी नित्य मुक्त मजना चाना हि॥निर्गुणोचि
मी नश्वर देहवार्त्ता सुखावले मी मजमाजि आना॥११॥
श्लो०निर्मलो निः०टि०॥मी स्वस्छ निश्चळ अनंत विशुद्ध त
चा आला मलामरणा जन्म जरादि केचा॥मी गमसुनि आम
रमी पारि पूर्णी खेळोन रे हा नापौ थुष तैलादि धत्तेदयाळो॥
त्र

४

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

॥१८॥इति आपरोक्षानुभूति०तृतीयोध्यायप्रकरणं॥ श्लो॥ ०॥स्वदे
हे शोभनंत्यक्ता॥०टि०॥देहासबाह्यमिरवे घनसाक्षिरुपे॥तो आ
दिपुरुषकसा चिलसेप्रतापे॥तो नुचकि असे सिव्यापुनि सर्वलो
कामीब्रंहलहोई नकसावदतोसिमुर्खो॥१॥श्लो०आत्मानंस्थणुमु
खितं०टि०॥ग्राकुनीदेई निजमूढतेसि॥युक्तिश्रुतिनेयुस आ
पणासिदेहीचे देहा तिलदेह वायो॥नु आपणा नेत्व खसिनि
श्रांगे॥श्लो०॥आहंराद्धइतिविरव्यातो०टि०॥सर्वाभुतिमोप
चाजेस्फुरेलो॥देहीदेहातीतनोरामरावो॥हि तो काया व्याप्युना
नां उपाये॥नासनीतमादेह केसेनिहोये॥श्लो०अत दृष्टतया
सिद्धो०टि०॥मीदेखणाजगतसिद्ध आयता॥ दिसेल नूहेमज

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

वि

(७)

श्री॥

ला विचारिता॥ माज्ञित नु आणल मीच प्रस्तुति॥ तो मी कसा होई न
देह सांप्रति॥४॥ श्लो० अहं विकार हिन स्तु०॥ टि०॥ मी विकारे रहित
प्रियपाहि॥ हा विकारमय देह विया ई॥ या परिप्रति तिये न सला हो॥
के विसि पुरुष होई न देहो॥५॥ श्लो० यस्मा त्पर मिति श्रुत्या० टि०॥ ५
मिथ्याचि देहादिके भेद दूसरा॥ विचारिता केवळ मीच मी खरा॥
यस्मा त्परं नापरमास्ति किंचित्॥ मा ज्ञा स्वरूप निर्णय वेद बोल
ता॥६॥ श्लो० सर्वं पुरुष एवेति०॥ टि०॥ पुरुष सूक्त विचारूनि पाहि॥
पुरुष एवेदं इत्यस्ति वाहे॥ ह्मणुनिया पुरुषचि नमाते॥ त्रिजग
तिन दिसे दुसरे ते॥७॥ श्लो० असंगः पुरुषः प्रोक्तो०॥ टि०॥ अनं
तामक्ति संगु या सकु कर्मि॥ कदा संगलि रोनसो लिंपटामि॥०॥ आ

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

असंगो ह्ययं वेद बोलमाहेला॥कसा सांग होई नमी इत्र्यदेहो॥ ८॥
श्लो०॥तत्रैव वचमाख्यातः०॥टि०॥बृहदारण्यकीभाषा॥स्वयंज्यो
तिर्हि पुरुषः॥जआप्रकारा हिऐसा॥देह होई मी कसा॥९॥श्लो०॥भोक्तो
पिभोक्तृकांडेन॥टि०॥देहआहत्मा वरि कर्मा॥भोगिनो फळ पृथेष्ट
जिवात्मा॥विगक्रिकतनुसि जिवपाहे॥कर्मकांड हि असे वदताहे॥
१०॥श्लो०॥लिंगांचा नेक संयुक्तं॥टि०॥सयासि स्व फळभोगि जिव लिं
गेचिभारि॥तरि निज जिवस्यासि वेगळा निर्विकारि॥जववरि निवडे
नात्मा तनूसि स्वरुपा॥तववरि जिव भोगि आपुला पुण्यपापा॥ ९१
सपोनिहे चेवळ्य कदेहिंचे॥विकार ते इत्र्य आणि आसाचे॥या
लिंगदेहा अवभास करुचये॥ लोकि विआत्मा जडलिंग होये॥११॥श्लो०

एवंदेहद्वयादन्यो ॰ टि॰॥ देहद्वयायापरि मिऊन ति तु॥ आत्मा खरा पुरुष
विश्वमर्तु॥ सर्वांतरि सर्वनहो निजांगे॥ भरो नियामी मज माजि वागे॥१२॥
श्लो॰ एवंदेहात्मभोगेन ॰॥ टी॰ देहात्मया भोगययावन्दु नि॥ बहिर्मुखे
सत्य प्रपंच मानि॥ वादेन्चिया तार्तिक भांड ताहे॥ ए तावता स्यां पुरुषार्थ
काये॥१३॥ निजपरोक्षानुभूतिचतुर्थप्रकरणं॥४॥ श्लो॰ इत्यात्म ८
देहभेदेन॥ टी॰ देहा आत्मयांस्या भेद बोधेन्चि येणे॥ देहात्मता वारिले
सादराणे॥ आता भ्रांति कल्पिता देहभेदु॥ तो ही मिथ्या हेचि आता
निवेदु॥१॥ श्लो॰ चैतन्यस्यैकरूपत्वात ॰ टि॰ सर्वत्र येक समचिद्घु
न रामराणा॥ माई के देह जिव भेद उपाधिनाना॥ आरोपल्या वरि अ
सत्य टिकाचि केला॥ जेणे निदोर फणिभेद जसा जनाला॥२॥ श्लो॰
रज्ज्वज्ञानात्क्षणेनैव ॰॥ जैसा पाहा विस्मरणे चि दोरु॥ सर्पापरिमा

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

सनफारयोरु॥प्रत्यक्षनेसानिजरामआया॥मुळोनिजालाबहु
रूपबापा॥३॥श्लो०उपादानप्रपंचस्य०टि०॥द्दश्यप्रपंचापरि
येथकाहि॥ब्रंह्मेविनाकारणअन्यनाहि०॥म्हणोनिहासर्वप्रपंच
ज्ञाना॥आहेपरब्रंह्मचिजाणनाना॥४॥श्लो०व्याप्यव्यापक
तामिथ्या॥टि०॥जालेमुळिव्याप्यचिजेथेनाहि॥आकारणव्या
पकतेथकाई०॥आव्यापकव्याप्यअखंडतोमि॥तेव्हाउटेको
टुनिभेदउर्मि॥५॥श्लो०मकृत्यानिवारितं०टि०नानाहजेकल्पि
तयेथेभासले॥हितोमकृतिनेसचमुखनिवारिले॥यानेहनाना
स्तीमकृतीविलोकयो॥६॥श्लो०मदापिविहितमकृत्या०टि०॥
दुजेकल्पितांमस्फयेउनयेटे॥असेतोस्वयेबोलिलावेदनेटे॥
दुजेचनाहिमगकायटाकणे॥२

13

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

स्वमायथोनेपूर्णियास्वस्वरूपा॥पिसाव्हे कसादखुनीनामरूपा॥७

श्लो॰।ब्रंह्मयाःसर्वभूतानि॰टि॰।गुणात्रयीभौन्तिकभृष्टिजित

हि॥ब्रंह्मि नजालिजेपेआपर्निकी॰।यालागिंहेनामरूपानवा

ई।ब्रंह्मेवहेसंशयंयेथकाई॰॥८॥श्लो॰।ब्रंह्मेवसर्वनामानि॥टि॰।

नामरूपगुणकर्मधर्महे।कार्यकारणासमग्रविश्वहे॥चिध्

नेचिधरिलेस्वरूपांगे।येविषिचवधाम्कलिसांगे॥९॥श्लो॰

स्वर्णाज्ज्ञायमानस्य॰टि॰।हेमीचभूषणाजातिहायो।स्व ७

र्ण किंजानिककाहिंजोहा।ब्रंह्मितसेहैजगहोनजेव्हा।काहि

म्मानोहेचिन्मयरूपलेवा॥१०॥श्लो॰।स्वल्पमप्यलरंस्वला॰

टि॰।हेनीव्हखोनिम्कतिसारवेरवरी।जीवेश्वरीभेदआ

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

माव्हजोकरी॥ तोग्गासिजे मत्सूभये पदापदी॥ वारेसुखाचे नमिळे
तयाकधि॥११॥ श्लो॰॥ व्याख्याता नाम॥ टि॰॥ जोपर्यंत ज्ञाननाहिस्वरुपी॥
तोमितोहा अन्यथाभेदकल्पि॥ जेआत्मतेभ्दृष्टिव्यापुनिटेलि॥ तेव्हा
तावोपूसिलाभेदबोली॥१२॥ श्लो॰॥ यस्मिन्सर्वाणिभूतानि॰॥ टि॰॥
तेणेचरस्थावरजंगमातें॥ आत्मस्थितिजाणातिलेयथार्थे॥ याच्या
गिआत्माचिनाहि॥ मां शोकमोहाउठतिलकाई॥१३॥ श्लो॰ आयमा
ध्यिदुसरे त्माहि॰॥ टि॰॥ आत्मत्वविस्तारुनि विश्वहोवोनि॥ भरुनिआत्माचअ
सेजनिवनि॥ निर्धारकेलाप्रतियेनमात्मा॥ देहप्रतितिवळखे
निचेईमा॥१४॥ श्लो॰ अनुभुतोप्ययंलोके॰ टि॰ मिथ्याचिहेदृश्य
जगसरंपरा॥ तूदेखतेवात्तुनिदेखनाखरा॥ प्रत्यक्षलोकव्यवहा
रलोचनि॥ पाहेरन्वेतोचिनिमेदुजेक्षणी॥१५॥ श्लो॰ स्वप्नेजा

15

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

जागरयोनास्ति ॰टि॰ स्वप्नीनसेजाग्रतिहेपाहा हो॥याजागरीस्वप्न
समुद्भवावो॥दोन्हिअवस्थानसतिसुषुप्तिसि॥स्फ सुषुप्तियादोहि
सतूनदेखसि॥१६॥श्लो॰ त्रयमेवभवेन्मिथ्या॰॥टी॰ येक्षगुणीये
रगुणाआभावो॥एसागुणाव्ळंकत दृश्यवो॥तुदेखणा दृश्य
गुणा॥आवस्था॥चिन्मात्र तूंघेवव्ळखोनि ताता॥१७॥श्लो॰ यद्व
न्मृदिघटभ्रांतिं॥मातिचआहेघटगाडगेंलये॥सिंपिसिनेपो
निरूपेअरोपणो॥तैसाचिनस्ताजीवभावचिघ्घनि॥विचारि
तापावतनाश तेक्षणि॥१८॥श्लो॰॥यथामृदिघटोनाम॰॥टि॰
असिमृत्तिकेसागिकुंभादिनावे॥स्रूवर्णिजसाकुंडलाकार
यावे॥जसिशुक्तिकेरव्यातिजालिरुप्याचि॥तसिजीवता
ब्रंह्मरुपीमृषाचि॥१९॥श्लो॰॥यथैवव्योमनीलत्वं॰॥टि॰॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

नभिं दिसे नीळिमा अधिकाधिके॥ दिसत नीर जसे मरुभूमिके॥
भिन पुरुष खांब चिमा निला॥ जिवनसा स्वरूपी चउदेखला॥
॥२०॥ श्लो०॥ नथैव मुन्यवेताळो०॥ टि०॥ वेता [redacted] मुन्य भुवनि लण
नाति जाहे॥ गंधर्वगाव गगनात मृषा दिसो ये॥ जैसे [illegible] दुकु
निभ्र मुनि पाहावे॥ २१॥ सचिद्ध्वनि निजजिविं तसे बुडावे॥ २
श्लो०॥ यथा तरंगकल्लोलै०॥ टि०॥ जळ जसे स्वतरंग होउनि॥ बदु
विधास्फुरते निजजिवनि॥ सुघनतां म्रचिं पोत्र रूपे घडे॥ जगरु
पे हरिहा विलसे पुढे॥ २२॥ श्लो० घटनाम्नायथापृथ्वि॥ टी० घट
वपया स्य जिनात वनेमही॥ पटपणे विपानं तुहि सर्व ही॥ न
उजगानि वडे नवनो हरी॥ विलसतो स्वसुरवे च परोपरी॥ २३॥
श्लो०॥ सर्वोपि व्यवहारस्तु०॥ टि०॥ वर्त्ते स्वयं चिद्घन राम देहे॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

तद्रूपसर्वव्यवहारकरितआहे॥जैसेघटादिपाहातांपणमुळ
माति॥आज्ञानअंधळ्यपुनिनिरयातजाणति॥२४॥श्लो॰कार्यका
रणातानिरूप॰॥टि॰॥मातिपासुनिघटहेहोति॥कार्यघटादिकका
रणमाति॥तेविचब्रह्मप्रपंच्याघडनि॥कार्यकारणस्थापितिका
हाणी॥२५॥श्लो॰॥गृह्यमानेघटेयद्वन्म॰॥टि॰॥सहजचीघटहाघेता॥
जैसिमातियेतेहाता॥तेविजगविवरिता॥आंगेजगदीश्वरहोईजे
ना ता॥२६॥श्लो॰॥सदैवात्माविशुद्धोस्ति॰॥टी॰॥सत्यज्ञानिअतिशुद्ध
आपआपणासर्वात्मताजानन्ति॥आज्ञानिगुणिबद्धहोउनिगुणि
पैआपणामानिति॥जैसादोरूचिजापाल्यांसिबरवादोराखराभास
तु॥तोचिहोउनिसर्परूपबद्दुधामुढासिभेदाविनु॥२७॥श्लो॰
॥तथैवमृन्मयःकुंभ॰॥टि॰॥जैसिघटादिरचनामृदामयी॥हेतें
विकायासगळिंचचिन्मयी॥ऐसानिजात्माअसलास्वसिद्ध॥हा१

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

18

अनात्मआत्माप्रविभागव्यर्थहा॥ २८॥२ तिश्री आपरोक्षानुभूति
पंचमप्रकरणं॥५॥श्लो०॥सर्प हे नयथारज्जु०॥ टि०॥ जसिंधुढेस
वचिदोरमाविलि॥ नेणानिसिंपिसरूपे आरोपिलि॥ तेसेचदेव
येथेआविचारिलोकेहे॥ देहोचिआत्मालणातन्निनिर्भयु॥१॥श्लो०
घहे नयथाप्रथिव०॥टि०॥घटहेचिहेभाविलि भूमिमुढि॥प
टहेचितंतुमुढायुक्तिगाढि॥तेसे हृदयदेहासचात्मालणेहो॥
जनालागलेकायवेडेपाहाहो॥ २०॥श्लो०कनकंकुडलेहेन०॥
हेमभूषणापणाचिमानिजे॥ निरबुद्धि बुदपणाचिभाविजे॥
तेवियातनुपणाचिमानिजे॥ निजात्मया॥ लोकमानितिअ
सेभ्रमोनिया॥२॥श्लो०॥पुरुष हेनवेस्थाणु०॥टि०॥पुरुषाचि
लणतिहेस्थाणुला लोकपाहि॥ भ्रमुनिजउजवेकल्पिति

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

माळभोरू॥४॥तनुचिह्मणुनि तैसे भाविति आपयाते॥नरिचपड
तपाहालोकहा काळगतेंथि॥श्लो०॥टि०॥गृहस्तेन हि काष्टानि०
गृहसेसणेसांचलिलाकडेहो॥अग्निरवद्धरूपेजसेयथेलोहो॥ १०
करिमुदे तेसानिजात्मातनुचा॥असामुरवसिद्धांतनसाजना
चा॥५॥श्लो०॥यथावृक्षविपर्यासो०टि०॥तिआगिचेजे तरुमोट
मोटे॥जळातजाहेतस्नेणानिवाटो॥तेसेचतसेदेहव्यवहारजेथे॥
ते॥निजात्मयातेप्रति तीसियेते॥६॥श्लो०॥यातेनगच्छतः पुसां०
टि०॥नोकेसिजेकाबसलेविलासि॥वाटे फिरेतेदरडितयासि॥
तेसातनुचाव्यवहारजोहा॥आरोपदेहिकरितातियाहा॥७॥
श्लो०॥पीतसंहियथाभुक्त०टि०॥पित्ताधुत्माने पुनि दृष्टिदो १०

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

था

पा

॥मुक्तासिमानिपीवळेंचि जेसा॥तेसास्वरूयासिभुलोनिआ
ता॥व्यवहारवाहेआपुल्यामाझा॥८॥श्लो०॥चक्षुर्भ्यां भ्रममानाभ्यां॰
पिनेचिउंळेफीरताति गर्गरा॥फिरेपुरग्रामदिसे तयानरा॥ग्मव
हारहाचिध्यन आत्मयावरि॥भ्रमेचिआरोपकरिपरोवरी॥९॥
श्लो०॥आत्मानभ्रमणेनेव०॥टि०॥कोलितको न्हिफिरवीजेव्हाकरि॥
तेदेखोनियाटेरविमंडळापरि॥देहादिहेद्वयउपाधिजेघडे॥
मेघो निआत्म्यावरीकल्पितो मुढ॥१०॥श्लो०॥महत्वं सर्ववस्तू
नां०॥टि०॥यरवादियसवस्तुतेदूरदेखी॥जरिमोटकीहादिस
तेखुसि॥तसाहानिजात्माअसेज्यासिदुरी॥तयाभासतोदे
वतैसापकारि॥११॥श्लो०॥सुक्ष्मत्वं सर्वभावानां०॥ओळाकदा
चिलूउपनेत्रभेटे॥सानेदीसेस्यातवकुतमोटे॥सुक्ष्माकु

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

24

नि सुक्ष्म सुरवे करासी॥ तोहात नुसा दिसतो तयासि॥१२॥ श्लो०॥ का
चंमुमोजल संच०॥ टी०॥ काचभुमिस दिसेजळ जैसे॥ जिवनस्व
ळचिकांच आभासे॥ तेवी दृश्य जड देह उपाधि॥ मूढ मानि निख ११
रिच मुकुंदी॥१३॥ श्लो०॥ यद्वद्वग्नौ मणिवद्धि॥ टी०॥ रत्ना आसा
विगळ भास तोजना॥ रत्नासि माविजन आग्नि भावना॥ देहा
दि व्यापार तसा चचिध्धनी॥ आरोपिति मुढ तयासि नेणुनि १४
श्लो०॥ यथैव दिग्विपर्यासो०॥ टी०॥ काहि जनाते फिरता भ्रमंड
ळि॥ भ्रमेकदाचितू पडे तेदिग्भ्रमुलि॥ तैसे अधिष्टान हारिस
नेणुनि॥ आरोपिति सर्व उपाधि चिध्धनि॥१५॥ श्लो०॥ अभ्रेषु
११ [illegible] हक्धावत्स०॥ टी०॥ आभ्राचालतसे तागगनि हो॥ पैगमे चत्रा
त्रिधावत आहे॥ तेवियाभक्त तिच्या गुणासंगे॥ वाटतो हरि तसा॥

22

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

श्लो०॥यथा न्रात्रीजलेभाति०॥टी०॥गगनिनिर्म्मळचंद्रनिजांगो॥दि
सतसेचळतोजळसंगो॥अमळहाहरीकेवळपाहे॥ननुउपाधिज्ञ
सागमताहे॥१७॥एवमात्मपरिज्ञानात॥असेसच्चिन्माधवअप्रया
से॥आज्ञानेहादेहआसभासे॥म्हणऊनिर्थहोजाणताआत्मयाग्नि
आभ्यासाची शांतिहोतेअपैसि॥१८॥श्लो०॥सर्वमात्मतयाज्ञानं॥
टी०॥चराचरसमग्रहेजगउपाधिभासेआता॥म्हणतीजेणिगुरु
मुखेअनुभवेबरेपाहाता॥सदैक्यरसताचिहेमुक्तिउपाधिगेल्लि
मुखेअनुभवेबरेपाहाता॥सदैक्यरसताचिहेमुक्तिउपाधिगेल्लि
ल्या॥असेघडुल्लियापुसेकवणभेदहदेहात्मया॥१९॥श्लो०॥असा
नंसततंज्ञाला॥टी०॥टेउनिबरवेआपणा॥स्थिदाई॥महत्सकेमखेको
वक्रमीतराहि॥धार ब्धवेगेसुखदुखयेती॥उद्योगत्यांचानाथ
शेवचित्ति॥२०॥श्लो०॥उपन्नप्यात्मविज्ञाने॥टी०॥निजात्मवि

ज्ञानजन्हि उदेलिया॥ तथापि प्रारब्ध सुटेचिनातया॥ बोलेश्रुति शास्त्र
असेचित त्वा॥ हे तोनमाने दृढ आमुच्यामता॥ २१॥ श्लो०॥ तत्वज्ञानो
दयादूर्ध्वं०॥ टी०॥ जागाचि जात्मावरिस्वप्नवावे॥ तै साम्र बोधितनुचा १२
आभावो॥ देहे चिजे व्हामुक्ति मुक्ति आउ खेना॥ यालागि प्रारब्ध तयादि
से ना॥ २२॥ श्लो०॥ टी०॥ कर्मजन्मांतरीयंतनू०॥ टी०॥ जन्मांतरीची निज
कर्मसंचिति॥ प्रारब्ध ऐसे जनत्यांसि बोलती॥ तेजन्मकर्मे गुरूच्यागि
रानव्हे॥ जव्हा लियाग्रान्त न कोटुनि मिळे॥ २३॥ श्लो०॥ स्वप्नदेहोयथा
ध्यस्त०॥ टी०॥ तोस्वप्नीचा देह मुक्ति आसाचा॥ तेसाचहा देह आहेजा
ता ... चा॥ औरजे देहा प्रतिजन्मकेचा॥ लियानि प्रारब्ध नसेचि साचे॥ २४॥
श्लो०॥ उपादानं प्रपंचस्य०॥ टी०॥ मान्तिचहादेह असाघटाचा॥ अज्ञा
१२ नहे कारणायाप्रपंच्या॥ ते केवळ ज्ञाने लयासि जाये॥ तेकोटुनि सां

24

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

श्लो॰।टी॰।यथारज्जुपरित्यज्य॰।त्यजुनियादोरूयथार्थपाहे॥ नस्लाजसावा
ह तसर्पभेवो॥ तेसारवरादेवत्यजूनिमोहे॥ नस्तेजगज्ज्ञाळचिमूढपाहे॥
२६॥ श्लो॰॥ रज्जूरूयपरिज्ञाते॰।टी॰।यथार्थदोरुकळल्मावरिपुन्हा॥ गेलि
उडोनी चभुजंगभावना॥ तेसाआधिष्टानस्वरूपजाणता॥ प्रपंचतथेन
दिसेचिसर्वथा॥ २७॥ श्लो॰।देहस्यापिप्रपंचस्या॰।टि॰।लणोनिहीप्रपंचज्ञा शुन्य
ला॥ प्रारब्धकेंचेमगसांगत्याला॥ मुदासमाप्यानकरावयासि॥ प्रारब्ध
बोले श्रुतिहेविलासि॥ २८॥ श्लो॰।क्षियंतेचास्यकर्माणि॰॥टि॰॥ कर्म
तेनसंतीबारे॥ तस्मिन्दृष्टेपरावरे॥ श्रुतिन्यानिजनिर्धारे॥ प्रारब्धावा
रितीखरे॥ २९॥ श्लो॰।उच्यतेज्ञैर्बलाच्चापि॰॥टि॰॥ नेणोनिहेदोन्हि
हिआर्थपाहे॥ आज्ञानीयाप्राक्कनबोलनाहे॥ श्रुतीसिहाणीनिज
बोधमघाये॥ दुजेमुख्याज्ञानलसेचिराहे॥ ३०॥ श्लो॰॥ इतिश्रीआपरो
क्षानुभूतिषष्ठमप्रकरणांसमाप्तं॥ श्रीमार्तंडायनमः॥ श्रीआनंदी

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

श्लोक॥त्रिपंचांगान्यघोनक्ष्ये॥टी॰ निजात्मलाभाप्तिहेचंकुसरी॥सौ
र सांगेल चिन्हे पंचरामनिधरी॥तीहिसुचिन्हि बरवालक्षणिलक्षणी॥होनानि
नैप्यासहरीस्फुरैमनि॥१॥श्लो॰॥नित्याभ्यासादृतेःप्राप्तिः॥टी॰॥नित्याभ्या
सावेगळीप्राप्तिसांसिंचि॥होयकैसीयेरतेबोलणेचि॥सौब्रेरूढेसां निदि
स ध्यावन्नि॥निज्ञासाचिहेंचिजाणामहंति॥२॥श्लो॰॥यमोहिनियमस्त्यागो॰ १२
टी॰॥यमहिनियमआणित्याग तेमौनजाणा॥तदुपरिआपाखिवहि देश
काळप्रधाने॥आचळचिवळकावेआसनाधारबुंधु॥शरीरसमेविधि
हेदृष्टिनासाग्रेरोधु॥३॥श्लो॰॥प्राणसंयमनंचैव॰टि॰॥प्राणायामेअणिया
स्थैर्य त्रस्याहृतिते॥नेराविनेधारणायेकेंचिन्ते॥आत्मध्यानेप्रायन्नालेसमा
धि॥ऐसीपंचरासाधनेवेदसाधि॥४॥श्लो॰॥सर्वत्रहैंलैनिवेज्ञातूं॰टी॰
१२ दिसेऐकेतेंजिकडेतिकडेरामभरला भुलोनिपाचांतेंदशाकरण

26

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

वृत्तिसुखवला॥आत्मायोगेसर्वेंद्रियसमुहहाटाईघरील्मा॥क्षतिबरवे
रितियमलणुनियातेचवदल्मा॥५॥श्लो०सजातीहप्रवाहश्च॥टी०वि
सरुनिशरीरादिहविजातियअस्का॥फीरुनिहखुचिआत्म्यासर्वदार
त्निदेखे॥निसिद्दिनिहिसजातीयप्रवाहप्रसंगे॥नियमलणुनिवेदुह
चिदाउनिसांगो॥६॥श्लो०प्रपंचरूपत्रांतस्य०॥टी०॥निजात्म्याकेडपा
हतांस्थिरवृत्ति॥घडेनेक्षणियाप्रपंचासित्रांति॥ययानामेहोसुखि
चात्यागजाणा॥जयानेवराआकळेरामराया॥७॥श्लो०यस्माद्वा
चोनिवर्त्तंते०॥टी०॥जयापरसुनिपरतल्माबेदवाचा॥जयादेखतावे
गखुंटेमनाचा॥मुळिचेचिजेमौन्येहमुख्यपाहि॥मुखेबोलतनाया
चमोनातराहि॥८॥श्लो०॥वाचोयस्मान्निवर्त्तंते०॥टी०॥सच्चिद्रूप
लयाहरीसपाहातावाचाफिरेपरतुनी॥वाचा०तीतनिजस्वरूप

27

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

कवणा॥वारवानेवेआननी॥प्रापंचीकगिराकदाचिनमुरवे॥बोलुजरिनिर्मि
ये॥पैंतेहिपाहातांकदाप्पिनवदेवारेविकल्पांभ्रयु॥९॥श्लो०॥इतिवातद्वे
नेो॥नं०॥टी०॥आनिर्वाच्यजाणा॥नियायाप्रपंचा॥मुळीपाहतांहीनसेतेथवा
चा॥असेमूळिंचेमोनटाकुनिमोहे॥सुखासुखेमोनेजनाकायहोये॥१०॥
श्लो०॥१२टि०॥आदावंतेचमध्येच०॥आदीअंतीमध्यहीपाहतांहि॥कारणा
चाहिसांचलाटावनाहि॥तोतुजअंतबीघ्यमायलासि॥सोरव्येराहेयाचु १४
येकांतेंदरी॥११॥श्लो०॥केवलनात्सर्वभूतानां॥निमिषविरंच्यादिपर्यंत
मुंगि॥समस्ताभूतानौंनेधरीमीनीजांगि॥अखंडैकआनंदऐसीप्रतीती॥
नयाकाळ्यत्राद्वैर्ऋतिबोलतात्ति॥१२॥श्लो०॥सुखनैनेवभवेदस्मिन्न्यू०टि०॥
ज्यांअंगेबसताप्रयासनसतांश्रीरामभेटेमनि॥जांगांगेोकसुखा
१४ महत्सुखभरेअंगासिहियासुनि॥त्याचेनावसुखासनम्हणिजे

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

हेरीतिआयोनिया॥येरेस्वासुखाप्रनिविघडतिती आसनेकासया
॥५३॥श्लो०॥सिद्धंयत्सर्वभूतादि॥०टि०॥जेसाधनापूर्वीचसिद्ध आहे॥ते
थेचरस्थावरविश्वराहे॥विसावलेजेस्थिरसिद्धराणा॥सिद्धासनश्रेष्ट
हितेचजाण्या॥१४॥श्लो०॥यन्मुलंसर्वलोकानां०॥टि०॥अखिलजड
जगाचेमूळिचेमूळजेहे॥निजउगममनाचाजाणिजेतोचिटावो॥
म्हणउनिउगमीजोवृत्तिचाबंधघाली॥सहजचिमूळबंधाख्याति
हेसांसिआली॥१५॥श्लो०॥अंगानांसमताविंद्या०टी०॥कोदाटलेजे
समअंगअंगी॥गेलाविरोपिचतयानिजांगी॥तेगासमांगवस्त
जुनिसाने॥सुष्काननरूसारुजुकासयाते॥१६॥श्लो०॥दृष्टिंज्ञानमय
यींकृत्वा०॥टि०॥ज्ञानरूपकरुनिनिजदृष्टि॥ब्रह्मरूपअवलोतंस कि२
ष्टि॥हेचिदृष्टिमुळिचिचुकोनिया॥नासिकाग्रपाहयाश्रमवाया॥१७॥

४९

श्लो ॥ दृष्टिदर्शनदृश्यानां ॥ टी ॥ दृष्टिदृश्यसहदर्शनतीन्ही ॥ देखना
हरपति मुळिंकुनि ॥ ते चिदृष्टि बळकाउनि राहे ॥ नाक काय धरीसि नस
ले हे ॥ १८ ॥ श्लो ॥ चित्तादिसर्वभावेषु ॥ टि ॥ चित्तासि नाना विचदृश्यक
ल्पना । होता न मोडे स्वसुखैक भावना ॥ निरोधे होय सहजे न्विवृत्ति
चा ॥ हा मारुनायामें गी यथार्थता ॥ १९ ॥ श्लो ॥ निषेधनं प्रपंचस्य ॥ टि ॥
प्रपंच हाने ति मुखें निवारिला ॥ वेदीं च हा रेचक वायु बोलिला ॥ आ
खंड आनंदमय स्वरूप मी ॥ हा बोलिजे पूरक वायु आगमी ॥ २० ॥ श्लो ॥ १५
ततः सद्वृत्तिनैश्चल्यं ॥ टि ॥ हे हि वृत्ति जेथ गेलि लयासि । जाण्या वि
१५ ने कुंभकाख्य यालेसि ॥ प्राणायाम श्रेष्ठ हा चिववरिष्टा येही घाणायी
उने ने चि कष्ट ॥ २१ ॥ श्लो ॥ विषये स्वात्मतां दृष्टि ॥ टि ॥ चित्ता निरं
जन निजांजन लाकुनी हे ॥ नाना विधा विषई विनिषयासि पाहे ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

प्रसाकुनिह्लणुनियोगचिहामुळिंचा॥ आध्यायेथकरयेचिअगस्पया
चा॥२२॥श्लो॥ यत्रयत्रमनोयाति॰ हेजेथजेथमनचावनाहे॥ जेलेथ
लेथआपयासिन्वपाहे॥ येणेरितिनेघरणेमनाते॥ जगीप्रसिद्धानिज
धारणाते॥२३॥श्लो॰ लैत्रेबाह्मिन्तिसंदृस्या॰॥ ठि॰॥ दृरयालंबावारु
पीवाक्मवेघे॥ तेमिमाझादुह्लतुयाचबोघे॥ त्याहिबोघाग्रासघा
लुनीवेगा॥ पुर्णानंदीझौंनराहेपोध्यानतेगा॥२४॥श्लो॰ निर्विकारत
यारत्या॰॥ टि॰॥ आघिमळक्षोळुनिसर्वदृत्तिचे॥ सद्दैहुन्तितेहि
निजचिध्धनीवंशा॥ रखचेहेहिगीळुनिस्वरुपीदिल्हीबुडि॥ समा
धित्यालेसणनातआवडि॥२५॥श्लो॰ इमंचाद्भुतिमानंदं॰॥ टी॰॥
जवबरिनिजआंगेपूर्णजालाआचिनाहि॥ तवबरिबहणेयासाधना
च्याप्रवाहि॥ वळसुखुनिनिजदेबोदेवहोवोनिटेला॥ सहजचि

31

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

श्लो० समाधोन्क्रियमाणेनु॥० टी०॥समाधिकाळिब्रह्मास्वरूपी॥येणेनियाविधानयासध्यापि॥ब्रह्मानुसंधानउडोनिजाये॥अच्छस्यभोगाप्रतिचित्तराहे॥२॥
मगराहेसाधनाभ्यासस्याहा॥स्पष्टाइति आपरोक्षानुभूतिसप्तमप्रकरण॥
श्लो०॥ततःसाधननिर्मुक्तः॥टी०॥अतबाहेरचिद्घनलेते॥योगियास
हजसिद्धविराजेजोइंद्रियासहितचित्तनपाहे॥मारसाधनतरीचनवाहे॥
॥१॥श्लो०॥लयस्तमश्चविक्षेप०टी०॥उयउनाणिलमेडोळासोपयाविबळे
चि॥दिसनरूपटजेयेनातरीष्णुन्यताचि॥अतिशयअतिविघ्नेएकना
फारदेही॥हवुहकुमननार्थवारिजेस्यासिटाई॥२॥श्लो०॥भावरस्या
हिभावहे०टी०॥वृत्तिजेथपदार्थरूपउटताचिद्रुपनोदेखयो॥काहि
जेनदिसेतयानदिसत्याजायो॥नियाराहप्पो॥तेहिजाणियेघोटुनि
निजरूपीपूर्णास्थितिनेबरा॥अभ्यासेमुनिराजनांदतेअसेअसस्थि
तिनोवरा॥३॥श्लो०॥एहिवृत्तिविहायमां०टी०॥ऐसीब्रह्माकारहेवृ १५
त्तिरायी॥ज्याच्यासेजेईयेना॥अवडोनि॥पदधिभारअर्थजिपोलया

१५

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

चे॥ आयावेहोहेपमुद्दोपदाञ्चे॥४॥ श्लो० टि०॥यत्त्रद्दृति०॥ गुरूच्यागिरा
कोटस्यादेवअंगो॥ तऱ्हीवाद्वविरत्तिअभ्यासयोगे॥ अगाधन्यतेसंतहोनो
निटेले॥ मवाब्धितरुनिजगद्दंघृजाले॥५॥ श्लोक० एषांवृत्तिसभा० टी०॥
विरूद्धलितुरीयाहरिहोउनि॥ पकुउलिमगजाउनिचिद्घनी॥ सुजनवि
घ्नतेचिजनीवनि॥ रूतरत्राग्हूकटाक्षिसुगारूनि॥ ७॥ श्लो० कुत्रात्रात्रं
लबान्नीयां० टी०॥ निरूपणाविषईंचेफारयेसुन्मदारी॥ क्षणाग्हिमननि
घेनासुद्धचिन्मात्रदेवी॥ विषयसुखबिठेनाऐसीयाशानहीना। जननर्म
रणाफेरात्यांकधिहिचुकेना॥ ८॥ श्लो० निम्निषार्द्धनतीक्ष्णंति०॥ टी०॥ सक
ळहिव्यवहारीवर्त्ततप्राक्तनाने॥ लिव्हभरीमगवंताबीपाजोअन्यनेयो
विलसतिमुनिजैसेसुकादिस्वदेही॥ सनकजनकतैसाशोभतोयेथ
तोहि॥९॥ श्लो० कार्यकारणतायाता० टि०॥ कार्यकारणावरेविचारिता॥
कारणातनदीसेचकार्यता॥ कार्यदीयचिजेथमावळे॥ कारणागमपुरे

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

श्लो० अथमुद्धंभवेद्दस्त्क॥टी०॥मत्तिकामयचिहाघटपाहि॥मत्तिकेसिध
शीलाघटनाहि॥तेवित्तूचिअससिजनदेहि॥आपांपागिलु निजापिवराहि
॥११॥श्लो०॥अनेनेवप्रकारेण॥यारितिचेअपुलीनिजरत्ती॥ब्रह्मरूप
करितादिनरात्ति॥रत्तिचामळतुटेजेसमग्रहो॥तेजिवातप्रगटेनिजेदेवो
व्य ॥१२॥श्लो०॥कारणंव्यतिरेकेन०॥टी०॥दीसतिहेउपाधिसोडुनिनेतिमार्गे॥ १७
द्रष्टाचिहोउनिसदाआसिजेनिजांगे॥याकारणेचिव्यतिरेककरासिआ
ला॥कार्यभरोनिमगतोचिदिसेतयाळा॥१३॥श्लो०॥कार्यंहिकारणंपश्यं०
टी०॥देहादिव्यवहारसर्वमीवुनिहेकार्यजसेदिसे॥द्रष्टाकारणआपपासि
पाहाताहेकार्यतिव्हानसे॥सेरिविकारणादेखिलआरवपत्तियातेकेवळजउ
रे॥तेथेकारणकार्यघोटुनितयाडोहातवुपोहरे॥१४॥श्लो०॥भवीतत्तिव्र०
टि०॥जसाआभ्यासहोयजयाळा॥अवस्थात्रयीनेचभेटेतयाळा॥जसा
१७ कीटकाभृंगआभ्यासहोता॥किडाभृंगहोयेउडेव्योमपंथा॥१५॥श्लो०द्दढं

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

श्लो०॥टि०॥दिसे ते जड स्यात अणो निघालि।सदा सच्चिदानंदरूपानि
हालि॥न कोउ व्य मलुरत्ति चांचल्य वेगे॥स्वरूपी चराहे स्वस्वरूपानु
सर्वेर रागे॥१८॥श्लो०॥दृश्यं हयदृश्य नानीयां॥टी०॥हें दृश्य रजनी विलयासि जा
य॥चैतन्य चंद्र बरवा प्रगटे उपायो॥आत्मप्रकाशा करणी जगे हे भरीनो॥
ते का आपार सुख सिंधु सि पुरथे लोग॥७॥श्लो०॥एभिरंगे समायुक्तो॥
टी०॥येणे काहि नाउव्हे सी नम्रा गुरु स्पाचि न्ही दाविला राजयोगु॥सद्बुद्धि
ची पक्कता नाहि ज्यासी अष्टांग हायोग कराउ स्यासी॥११॥१८॥श्लो०॥परि
पक्कमनोयेषां॥टी० चतु:साधनी जो मनी वृत्ती राबे॥महायोग हा त्यास दे
वासलाचे॥असो की गुरु भक्ति जे सर्व भावे॥तथा अभ्यासे च हा योग फावे
॥१९॥ ॥छ॥इति श्रीमच्छंकराचार्य विरचितं अपरोक्षानुभूती अष्टम प्रकर
र्णं समाप्तः॥छ॥ श्रीरामचंद्रायनमः॥छ॥ नारायण वैद्य येणे लिखितं॥

35

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

चतुर्वेदाश्चतुर्वर्णाचतुर्युगस्तथैवच॥त्रयोदेवात्रय
संध्याआष्टावर्णादत्तास्मृता:॥१॥ ॥ ॥श्री॥

१ ऋग्वेद १ ब्रह्मा
२ यजुर्वेद २ विष्णु
३ सामवेद
४ अथर्वणा ३ रुद्र
१ ब्राह्मण १ प्रातस्सं
२ क्षत्रिय २ प्रध्यान्ह
३ वैश्य ३ सायान्ह
४ शुद्र ८
१८
१ क्रत
२ त्रेत
३ द्वार
४ कलीयुग
२२

K S U LIBRARY
RAMTEK
441 106
M 1333
Dist Nagpur

36

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

[OrderDescription]
,CREATED=20.10.20 12:39
,TRANSFERRED=2020/10/20 at 12:44:06
,PAGES=36
,TYPE=STD
,NAME=S0004219
,Book Name=M-1333-APROSHANUBHUTI TIKA
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF
,FILE6=00000006.TIF
,FILE7=00000007.TIF
,FILE8=00000008.TIF
,FILE9=00000009.TIF
,FILE10=00000010.TIF
,FILE11=00000011.TIF
,FILE12=00000012.TIF
,FILE13=00000013.TIF
,FILE14=00000014.TIF
,FILE15=00000015.TIF
,FILE16=00000016.TIF
,FILE17=00000017.TIF
,FILE18=00000018.TIF
,FILE19=00000019.TIF

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

FILE20=00000020.TIF
,FILE21=00000021.TIF
,FILE22=00000022.TIF
,FILE23=00000023.TIF
,FILE24=00000024.TIF
,FILE25=00000025.TIF
,FILE26=00000026.TIF
,FILE27=00000027.TIF
,FILE28=00000028.TIF
,FILE29=00000029.TIF
,FILE30=00000030.TIF
,FILE31=00000031.TIF
,FILE32=00000032.TIF
,FILE33=00000033.TIF
,FILE34=00000034.TIF
,FILE35=00000035.TIF
,FILE36=00000036.TIF
,

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection